

Muzikinis gyvenimas

Kunigaikščio M. M. Oginskio Plungės dvaro orkestras su vadovu Pranu Dovydavičiumi. 1899 m.

Kunigaikščių Oginskių muzikinė veikla yra neatsiejama nuo Lietuvos kultūros istorijos. Muzikines giminės tradicijas tęsė ir Plungės dvaro šeimininkas M. M. Oginskis. Jis buvo didelis muzikos mėgėjas bei žinovas, pats mokėjo groti keliais muzikos instrumentais. Rūmuose ir senojo parko alėjose, jaukiose altanose nuolat skambėdavo muzika. XIX a. aštuntajame dešimtmetyje M. M. Oginskis savo dvare įsteigė muzikos (orkestro) mokyklą ir prie jos subūrė 30–35 jau išmokslintų muzikų orkestrą. Pasak muzikos istorikės Laimos Kiauleikytės, nors tiksliai mokyklos ir orkestro įkūrimo data nėra žinoma, tačiau jau XIX a. devintajame dešimtmetyje garsas apie juos buvo pasklidęs tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų. Šios mokyklos bei orkestro vadovu yra buvęs vokiečių kilmės muzikas Zingeris, vėliau – Anupras Zakrzewkis, Rietavo muzikos mokyklos auklėtinis, Varšuvos muzikos instituto absolventas Pranciškus Dovydavičius. Plungės dvaro šeimininko išlaikomi muzikai kas mėnesį gaudavo atlyginimą, kasdien nemokamą maitinimą, buvo aprūpinti muzikos instrumentais, kasmet pasiuvamomis uniformomis. Tiek Rietavo, tiek Plungės dvaro muzikos mokyklos buvo organizuotos kaip savotiški parengiamieji kelerių metų kursai būsimiems kunigaikščių orkestrų muzikams, jų dvarų parapijų vargonininkams, bažnyčių chorų giedotojams. Čia mokė griežti styginiais ir pučiamaisiais instrumentais, vargonais, groti fortepijonu, giedoti bažnytinės giesmės, šiek tiek dėstė ir muzikos teorijos. Orkestrų muzikai naudojosi kunigaikščių biblioteka, joje sukaupta vertinga muzikine literatūra. Žinoma, kad į Plungės muzikos mokyklą atvažiuodavo mokytis gabūs jaunuoliai ne tik iš Žemaitijos, bet ir iš Vilniaus, Gardino, Varšuvos, Rygos.

Dvaro orkestro repertuaras buvo plėtojamas vakarietiška klasikine (W. Mozarto, L. van Beethoveno, J. Haydno) ir romantine (C. M. Weberio, R. Wagnerio, J. Brahms) muzika, būdavo parenkami operų fragmentai, nevengti įtraukti ir pačių orkestrantų kūrybinių bandymų. Pasakojama, kad šio orkestro koncertai visada prasidėdavo ir baigdavosi ilgesingais Mykolo Kleopo Oginskio polonezo „Atsisveikinimas su Tėvyne“ garsais.

XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje Plungės dvaro muzikos mokykla tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų garsėjo puikiu profesiniu muzikų paruošimu bei į Europos muzikinę kultūrą besilygiuojančiu orkestru. 1889–1893 m. M. M. Oginskio orkestro mokykloje mokėsi būsimasis kompozitorius, dailininkas, kultūros veikėjas Mikalojus Konstantinas Čiurlionis bei jo brolis Povilas, būsimasis kompozitorius Petras Stankevičius, kurį laiką grojo vėliau išgarsėjęs vargonininkas, kompozitorius, choro dirigentas Juozas Naujalis.

Rytnė oficina. Čia vykdavo orkestro repetitijos. Plungėškiai ilgą laiką pastatą vadino „akademija“. XX a. ketvirtasis dešimtmėtis

Dvaro orkestro ir muzikos mokyklos gyvenamasis pastatas „muzikantinė“. Pirmasis iš kairės stovi M. K. Čiurlionis, trečiasis – J. Petkūnas. XIX a. pabaiga. Žemaitių muziejus „Alka“

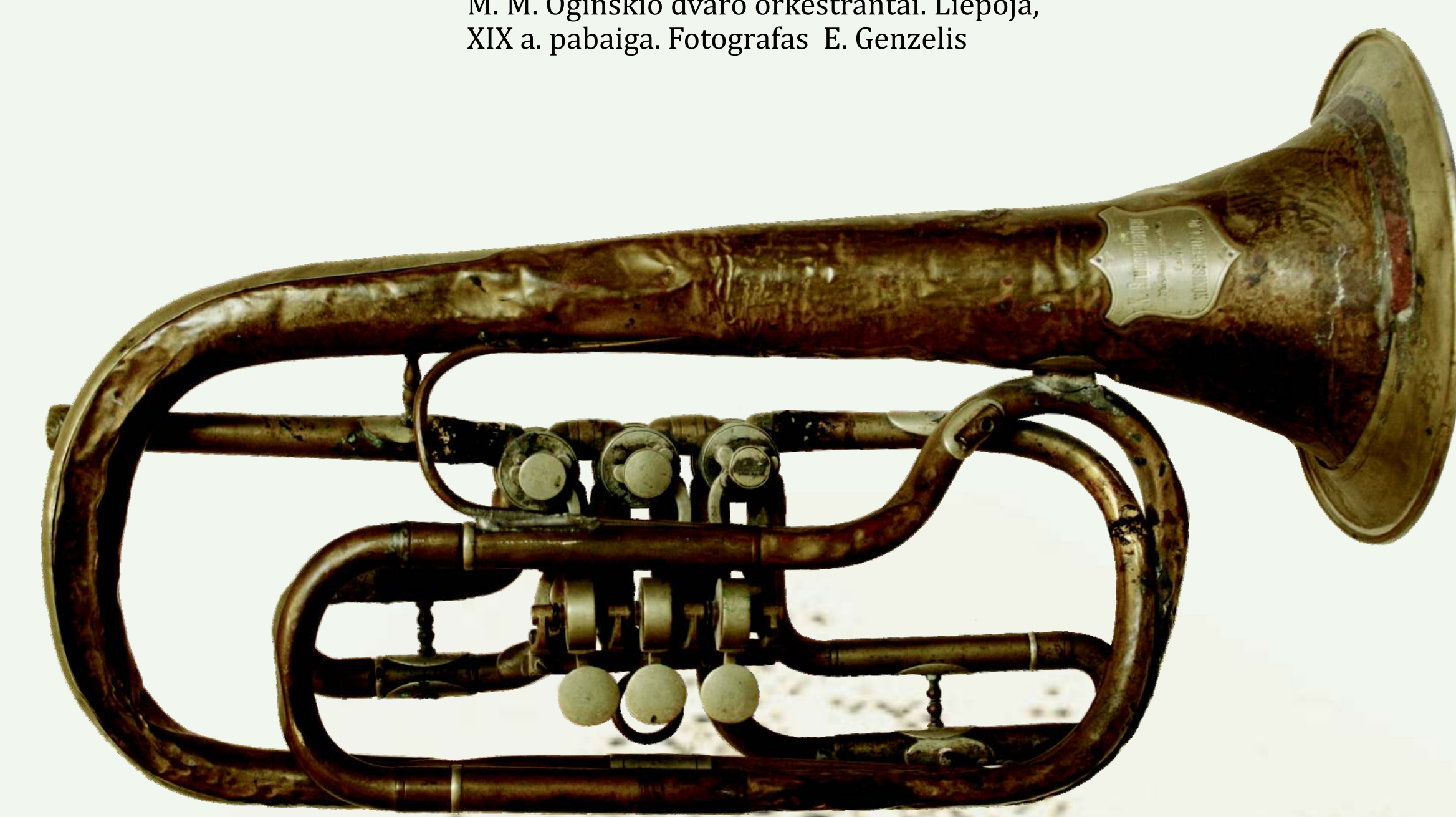
Rietavo dvaro orkestras su vadovu Jozefu Eduardu Mašeku. 1897 m. Fotografas A. Biūnskis

M. M. Oginskio dvaro orkestrantai. Liepaja, XIX a. pabaiga. Fotografas E. Genzelis

Plungės dvaro orkestrantai. Centre – J. Petkūnas. XIX a. pabaiga

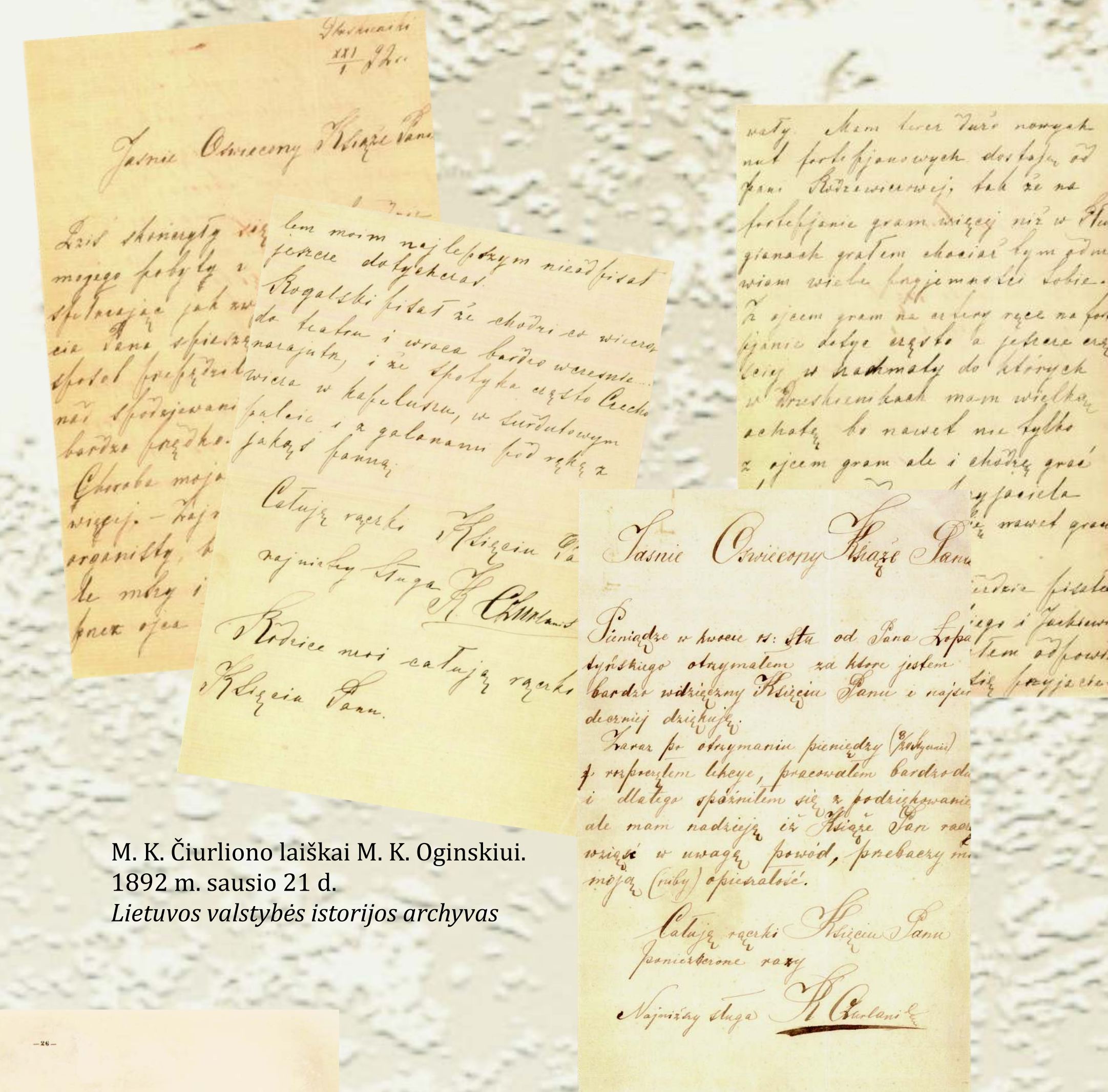
M. M. Oginskio orkestro trūbita. XIX a. pabaiga

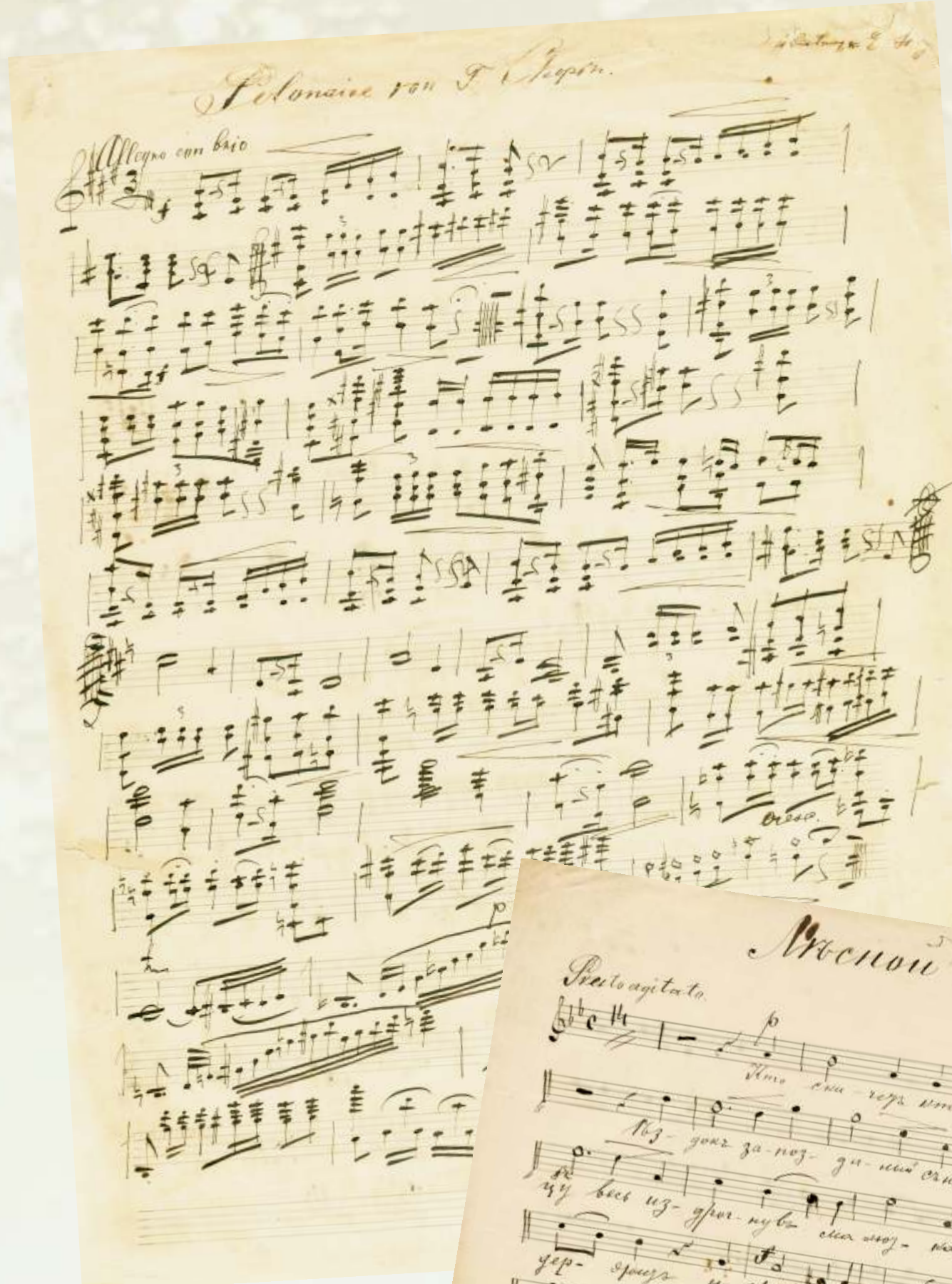
Povilas Čiurlionis. Druskininkai, 1903 m.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Varšuva, 1898 m. rugsėjo 12 d.

M. K. Čiurliono laiškas M. M. Oginskiui. 1892 m. sausio 21 d. Lietuvos vėlyvosios istorijos archyvas

Plungės dvaro muzikos mokyklos mokiniai. XIX a. pabaiga

M. K. Čiurlionis su M. M. Oginskio dvaro muzikos mokyklos mokiniais. Palanga, apie 1901 m. Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus

◀ F. Chopino kūrinių partitūra iš Jono Petkūno nototekos. XX a. pradžia

M. K. Oginskio polonezų fortepijonui rinkinio viršelis ir natos (Polonaises pour piano par Oginski. Collection Litoff. Vol. 256). Vokietija. XIX a. pabaiga. Žemaitių muziejus „Alka“

